

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาข้อมูลการจำหน่ายโคในตลาดนัดโคกระบือ ในจังหวัดอุบลราชธานี 2) ศึกษาข้อมูลการใช้น้ำหนักตัวสัตว์และคะแนนร่างกายตัวสัตว์ในการประเมินองค์ประกอบของซากที่มีการจำหน่ายได้ 3) เพื่อระดมความคิดของผู้ที่เกี่ยวข้องในการวางมาตรฐานการจำหน่ายโค 4) เพื่อการถ่ายทอดผลงานวิจัยสู่บุคคลที่เกี่ยวข้องกับการซื้อขายโค 5) เพื่อเปรียบเทียบราคาการซื้อขายโคโดยการประเมินรายตัวกับค่าน้ำหนักตัวสัตว์ การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาภาคสนามจากบุคคลที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย เกษตรกรที่มีส่วนร่วมในกิจกรรมในตลาดนัดโค กระบือ บ้านโพธิ์มูล เจ้าของโรงฆ่าสัตว์ นักวิชาการในท้องถิ่น ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ การสังเกต ในระหว่างเดือนกรกฎาคม 2551 – เดือนมิถุนายน 2552 โดยเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง แบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง และแบบบันทึกการสังเกต วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าความถี่ ค่าร้อยละ และนำเสนอข้อมูลแบบพรรณนาวิเคราะห์

ผลการวิจัย พบว่า

1. ข้อมูลการจำหน่ายโคในตลาดนัดโคกระบือ ในจังหวัดอุบลราชธานี ตลาดนัดโคกระบือบ้านโพธิ์มูล ตั้งอยู่ที่บ้านโพธิ์มูล ตำบลค่าน้ำแซบ อำเภวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี มีพื้นที่ประมาณ 40 ไร่ ตลาดนัดโคกระบือบ้านโพธิ์มูลเป็นของเอกชนคือ คุณกริเนตร คิมพะมานนท์ เปิดทำการซื้อขายโคกระบือสัปดาห์ละ 2 ครั้ง คือวันจันทร์และวันพฤหัสบดี

การซื้อขาย โค กระบือ ในตลาดนัดเป็นการทำการตกลงกันระหว่างผู้ซื้อและผู้ขายโดยตรง ราคาผู้ขายจะเป็นผู้กำหนดราคาเอง โดยจากลักษณะรูปร่าง ขนาด พันธุ์ สี เพศ ความสมบูรณ์ของร่างกายสัตว์ภายนอก และผู้ซื้อจะต่อรองราคาจนกว่าจะมีความพอใจในราคา ทั้งนี้ก็ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของผู้ซื้อด้วย

การดูลักษณะภายนอกตัวสัตว์ จะมีการดูจากขาหลังข้างใดข้างหนึ่งซึ่งดูจากลักษณะของขาหลังว่ามีก้อนเนื้อมากหรือน้อยขาหลังกว้างและลึกหรือไม่ และอีกลักษณะหนึ่งที่มีการดูคือดูสัน การดูสันจะมีการดูความกว้างและความยาวของสันถ้าสันมีความกว้างแสดงว่าสันปริมาณเนื้อสันมาก และความอ้วน

การซื้อขายภายในตลาดนัดที่เกิดความยุติธรรมระหว่างผู้ซื้อและผู้ขาย พบว่าการชั่งน้ำหนักโคจะเกิดความยุติธรรมมากที่สุดแต่สาเหตุที่การชั่งน้ำหนักไม่มีความนิยมเพราะราคาไม่ที่ขายเป็นกิโลนั้นไม่มีการกำหนดราคากลาง

2. ข้อมูลการใช้น้ำหนักตัวสัตว์และคะแนนร่างกายตัวสัตว์ในการประเมินองค์ประกอบของซากที่มีการจำหน่ายได้ คะแนนร่างกายที่มีการชำแหละจะมีตั้งแต่คะแนนร่างกาย

โคลูกผสมบราห์มันกะเนนร่างกายที่มีการชำแหละจะมีตั้งแต่กะเนนร่างกายที่ 1-6 โดยพบว่าน้ำหนักที่มีการชำแหละโดยเฉลี่ยคือ 237.82 - 286.62 กิโลกรัม อายุเฉลี่ยเท่ากับ 2.18 - 7.50 ปี เปอร์เซ็นต์ซากโดยเฉลี่ย จากกะเนนร่างกาย1-6 พบว่า 39.24- 49.91 ตามลำดับ เปอร์เซ็นต์เนื้อพบว่า 28.03- 36.55 ตามลำดับ และราคาการซื้อโคเมื่อเรียงตามกะเนนร่างกายพบว่า 22.70- 27.73 บาทต่อกิโลกรัม ตามลำดับ

โคพื้นเมืองที่มีการชำแหละจะมีตั้งแต่กะเนนร่างกายที่ 1-6 โดยพบว่าน้ำหนักที่มีการชำแหละโดยเฉลี่ยคือ 191.63 - 228.75 กิโลกรัม อายุเฉลี่ยเท่ากับ 2.12- 5.89ปี เปอร์เซ็นต์ซากโดยเฉลี่ย จากกะเนนร่างกาย1-6 พบว่า 39.31- 48.81ตามลำดับ เปอร์เซ็นต์เนื้อพบว่า 27.25- 38.08 ตามลำดับ และราคาการซื้อโคเมื่อเรียงตามกะเนนร่างกายพบว่า 22.80- 29.29บาทต่อกิโลกรัม ตามลำดับ

3. เพื่อระดมความคิดของผู้ที่เกี่ยวข้องในการวางมาตรฐานการจำหน่ายโค

ความคิดเห็นส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการใช้น้ำหนักและกะเนนร่างกายในการกำหนดราคา สามารถเกิดความยุติธรรมทั้งผู้ซื้อและผู้ขาย

4. เพื่อการถ่ายทอดผลงานวิจัยสู่บุคคลที่เกี่ยวข้องกับการซื้อขายโค

การเผยแพร่ข้อมูลการวิจัยทั้งรูปแบบและเนื้อหา รวมถึงการนำความรู้ในแผ่นพับไปใช้ประโยชน์ในอนาคต เกษตรกรส่วนใหญ่ยังเห็นด้วยกับการใช้น้ำหนักในการกำหนดราคาในการซื้อขาย

5. เพื่อเปรียบเทียบราคาการซื้อขายโคโดยการประเมินรายตัวกับค่าน้ำหนักตัวสัตว์

ราคาที่ซื้อต่ำกว่าสูตรอาจเป็นเพราะการซื้อขายโคเนื้อในตลาดนัดและระบบการซื้อขายยังไม่มีการใช้น้ำหนักในการกำหนดราคา